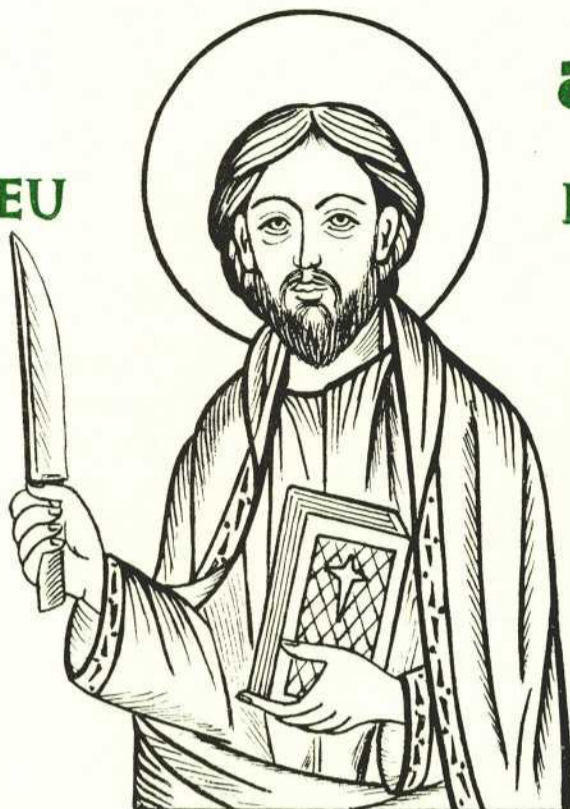
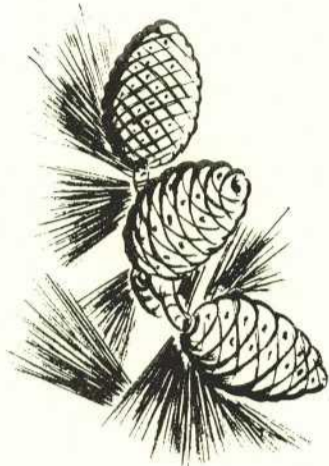

GOIGS

SANT BARTOMEU

a llaor de

DE FRAGUERAU

VENERAT A LA SEVA ERMITA D'ULLDEMOLINS, ARQ. DE TARRAGONA

Si el xiprer signa la pau,
vós fiteu la fortalesa:
*Sant apòstol, llar encesa
i ermità de Fraguerau!*

Bartomeu, Natanael,
excel·lent israelita.
Crist coneix el vostre zel
i al seu regne us dóna cita.
Si Canà era un bell reclau,
més sublim és la comesa...

Us corprèn el seu esclat,
santa Icona de Déu Pare!
Quan Felip us l'ha mostrat
res del món ja us en separa.
Ferma va la seva nau
vers el port de la Promesa...

Si us sobtà la Passió,
i amb la mort la nit s'obria,
un esclat d'emoció
neix en tots al tercer dia.
Tanta llum ara és la clau
d'una ferma maduresa...

Se us presenta vora el llac,
triomfant de tota prova
i us rebleix cor i bessac
de la seva Bona Nova.
La calada bé que us plau,

però més la nova empresa...

Cap a l'Índia el camí
s'estremia d'esperança,
i l'Armènia sentí
proclamar la benaurança.
Vau fer lliure el poble esclau,
que heretà vostra ardidesa..

Quina fi tindrà l'amic,
si l'Amat en creu moria?
Patirà el turment inic,
afrontat amb valentia
Va combatre —esperit brau!—
i amb amor vencé feresa...

Qui us traçava el caminal
per venir al nostre paratge?
Qui us va fer tan bell rafal
que el triàreu per estatge?
De llavors que tot l'afrau
és fontana de bellesa...

Bandejant aquí els combats,
amb els cingles feu anella;
us honoren Tres Jurats,
les Cadolles i la Sella;
Gota a gota l'aigua cau
i la vostra casa besa...

Vora vós plantà el tendal

Fra Guerau, anacoreta,
Agraint el pa i la sal
romangué a la vostra dreta,
i enriquit d'aquesta pau
féu aquí vida en pobresa...

La muller d'Alfons el Cast
era a Fraga en malaltia,
Frau Guerau li portà un tast
de la pau que en vós floria,
i les plantes d'aquest grau
li tornaren la fermesa...

A recer vostre han viscut
multitud de solitaris
que esmaltaren de virtut
aquests cingles mil·lenaris.
Dictà aquí el Pare Palau
escrits plens de saviesa...

Us invoca Ulldemolins
aquí, al cor de la natura.
Preserveu els seus confins
de malícia i fretura,
mai li manqui el fresc suau
de la vostra gentilesa...

Si el xiprer signa la pau,
vós fiteu la fortalesa:
*Sant apòstol, llar encesa
i ermità de Fraguerau!*

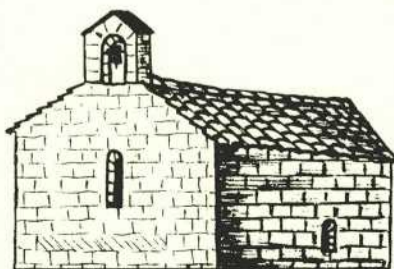
V. *Pregueu per nosaltres, Sant Bartomeu*

R. *Perquè siguem dignes de les promeses de Crist*

PREGUEM

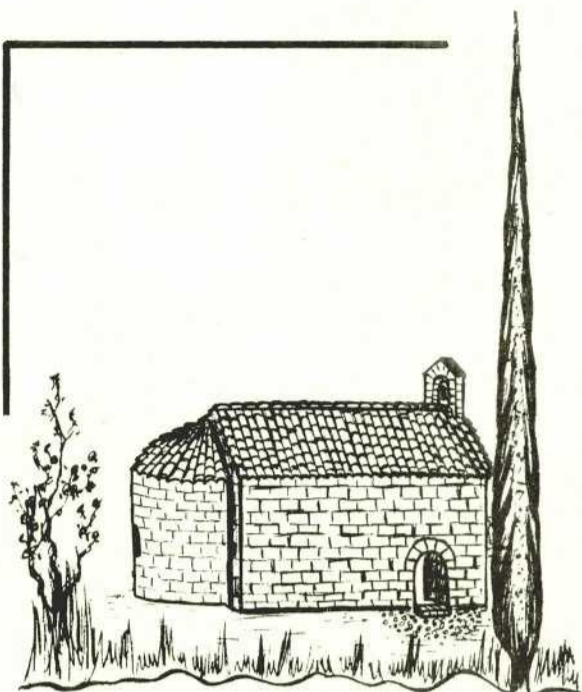
Senyor, enfortiu-nos en la fe, amb la qual Sant Bartomeu, apòstol es va adherir sincerament al vostre Fill, i feu, per la seva pregària, que tots els homes trobin en l'Església el sagrament de la salvació. Per Crist, Senyor nostre. R. Amén.

Lletra: Mn. Joan Roig i Montserrat
Dibuixos: Xavier Paules i Ibars

Música: Mn. Joan Grifoll i Guasch
1.ª edició. Maig del 1986

NOTA D'HISTÒRIA

sant baró que sens dubte procedia també del Coll de Mònecs. I això, deu anys després de la conquesta de Lleida (1149), quan encara Ulldemolins no gaudia de la Carta de Població que, aconseguida nominalment del Rei Alfons el Cast, no serà efectiva fins al 1175.

Aquests ermitans ocupaven el territori que l'home medieval denominarà la «Quadra de Fraguerau», coneguda anteriorment per Ruïnes de la Muntanya (Ruinae Montis), al·lusiu als espadats i falles del Montsant; vivien solitaris en el racó feréstec però acollidor on avui s'alça l'ermita del Sant Apòstol. Dues enormes roques, intactes encara, que s'apuntalen l'una a l'altra deixant un forat al cim, els permetia de fer foc a l'interior. Els anacoretas havien excavat a les roques com unes cel·les rupestres on s'aixoplugaven. Allà mateix tenien un degotall d'aigua, el mateix d'avui, que els era suficient per viure.

L'ermita de Sant Bartomeu de Fraguerau fou primitivament un refugi de solitaris ascetes, procedents, tal vegada, del proper «Coll de Mònecs», asceteri d'origen visigòtic, com els d'indrets immediats als actuals pobles de Cabassers, Cérvoles i Vallclara, situat a les estribacions de la Serra La Llana sobre el riu Montsant en el congost que avui s'anomena de Fraguerau.

D'aquests grups d'anacoretas, que persistiren a través de la dominació sarraïna, en tenim notícia força documentada. Cap a l'any 1160 trobem els de St. Bartomeu sota la direcció espiritual de Fra Guerau Miquel, un

En aquella balma Fra Guerau hi construí dues capelletes una dedicada a Santa Maria i una altra a Sant Bartomeu, segons es ressenya en una escriptura de concòrdia feta el 1579 entre els habitants d'Ulldemolins i els Cartoixans de Scala Dei, car aquests monjos durant llargues centúries aspiraran a obtenir la possessió de Fraguerau; encara avui, sobre el portal de l'ermita hom hi pot veure l'escala, símbol d'aquella Cartoixa.

El Canonge de Tarragona Josep de Vallès (s. XVII), entre la història i la llegenda, parla de la fama de santedat de Fra Guerau i de les seves intervencions guaridores, molt especialment prop de la reina Sança malalta a Fraga de resultes d'un part. Gràcies a les

pregàries del monjo que hi acudí, l'esposa d'Alfons I recobrà la salut.

Probablement Fra Guerau no visquè prou anys com per veure acabat l'actual temple, il·lusió de la seva vida. Hom s'adona que el bell ermitatge del més pur estil romànic, d'una arquitectura perfecta, no constituí una realitat fins el 27 de juliol de 1292 en què el rei En Jaume II el Just confirmà amb l'arquebisbe de Tarragona l'edificació d'una capella amb els altars de Santa Maria i Sant Bartomeu. I com que en el regnat del rei Just triomfaria el goticisme, no té res d'estrany que sigui d'aquest estil el bell retaule de Sant Bartomeu que durant segles va presidir l'ermita i que avui és custodiat al Museu Diocesà de Tarragona.

El mot *Fraguerau* ha esdevingut un topònim que expressa el llarg congost que va de la Font de la Gleva i les Cadolles Fondes fins a Cabassers.

El Frare carmelità descalç, Francesc Palau i Quer, fou el darrer anacoreta d'aquest indret. Després d'una gran activitat espiritual per tot el País, arribà a Ulldemolins el juny de 1851 i establí la seva residència a Sant Bartomeu on feu vida solitària i dictà piadosos escrits, bella mostra de la seva mística, i de gran valor en l'imminent procés de beatificació.

Per un inventari del segle passat sabem que a l'ermita hi havia «uns goigs ab la fuseteta» però ningú no els recorda, és per això que Mn. Joan Roig, actual Rector d'Ulldemolins i promotor de la restauració de l'ermita l'any 1978, ha escrit els que teniu a les mans.

JOSEP LLADONOSA i PUJOL

Música

GOIGS a ST. BARTOMEU de FRAGUERAU/ ULLDEMOLINS

Lletra

Mn. Joan Grifoll

Mn. Joan Roig

Salme jant / tranquil·lament

Si el xi-prer signa la pau, vos fiteu la forta-le-sa, Sant A-pòs-tol llar en-ce-sa - à i t-mi-tal de Fra-gue-rau

Qui us tra-çava el ca-mi-nal, per ve-nir al nos-tre pa-rat-ge, qui us va fer tan bell ca-fal - -

que el tri-à-reu per es-tat - ge - - de lla-vors que tot l'a-frau és fon-ta-na de be-lle - - sa - -

re-tin-gut

més lent

AL Ø

Cambrils-Port, 28. II. 1986

Justificació del tiratge:

75 ex. en paper de fil, numerats i acolorits a mà
500 ex. en paper registre

Impremta Roig. Campos (Mallorca)